

4. szám.

Budapest, 1874.

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP
(AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.)

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Megsült végrendelet.

(Vége)

V.

Ez a punctum nagyon megtetszett az asszonynak, át is szaladt a jegyzőhöz, hogy megkérdezze, mi következik a punctum után; de midőn a jegyző savanyu képpel azt magyarázta, hogy éppen ott van a dolognak vége, akkor ugyan elszomorodott az asszony, de hogy a punctumnál egészen meg ne álljon, abban állapodott meg, mi a jegyzőnek iránytani magyarázata szerint legtermészetesebb volt, t. i. új sort, vagy új mondatot kell majd elkezdeni.

Az öreg behívta a két árvát:

— Melyik nem tud megférti a másikkal? — kérdi, vonatkozással az elmenetelre.

— Mi nem mondtuk, hogy mi nem férünk meg egymással! — magyarázkodik a fiu.

— De itt valaminek szagát érzem, — véli az öreg, — Pista, te ezt a leányt nem szenvedheted.

— Isten a bizonyágom, bátyám uram, — mondja a fiu, — megmondhatja itt a Sári maga, hogy most is megszorítottam a kezét, mikor bejöttem.

— Igaz — mondja a leány egész ártatlanul, nem is gyanítva, minő magyarázat kerül ki a vallomásból, mely az öreget végkép megnyugtattván, további terveinek fonalát kezébe adta.

Nem is akarta tovább zaklatni őket; hanem azt parancsolja:

— Menjetek dolgotokra, azután maradjatok veszteg; a többi az én gondom.

A gyermekek végtelenül boldogok valának, s majd neki mentek az asszonynak, mikor a tornáczon oldalt jött be tele tervvel, melyek közül egyben sem tudott megállapodni, unván a várást.

Hogy pedig az öreg mint határozott, mindjárt meglátandjuk.

Az öreg tökéletesen azt hitte, hogy félig tett volna jót az árvákkal, ha csak addig gondolna velük, mint a veréb a fiaival, míg az anya-tolla kiveri és röpülni tud, s aztán kiveri a széles nagy világba. Nem akart azért félkegyelműt adni, hanem vagy semmi, vagy valami. Másnap reggel elment a szomszéd faluba, egy iv papírra fölfért könnyen a végrendelet, megirta saját kezével, a tanuk szépen aláírták nevöket az övé mellé, aztán megint hazament, s nehogy az asszony a ládakuleshoz férve észrevegye, s a jegyzőnek megmutassa, föltette a mestergerendá-

nak legutolsó fokába, hol senkisémet keresi, s ha majd eléri a végóra, majd eléveteti onnét.

Igy volt kigondolva emberi észszel; hanem a fölséges Krisztus meg akarta mutatni, hogy neki is van közbeszólója, s mielőtt az öreg a végrendeletet megmutathatta volna, egy nyavalya oly hirtelen érte, hogy a végrendelettről egy szó nem sok, de annyit sem mondhatott. Elnyugodott az Urban.

Na, egy temetésen sem igen sírnak többet, mint a derék öregén, kinek két olyan megsiratója lenne, mint a két árva volt, — és ritka halotti toron volt olyan jó kedv, mint éppen az elhunytén, kinek kedves huga oly erősen szorított kezét a jegyzővel, hogy ha egy dió esett volna közbe, szent, hogy föltört volna.

Ilyen vendégség mellett ritkán lehet busulni, ha valaki a fölrakott dolgokhoz étvágygyal bír; a jegyző urnak és az örökös testvérnek pedig volt; ittak is egymás egészségére szépen.

Szokás szerint végrendeletet kerestek, de azt nem találván, az előjáróság a testvért a vagyonban meghagyta; az asszony tehát elhatározta, hogy ennek is megüli vendégségét, azután pedig a két cselédet szépen utnak ereszté, egyéb semmi baj sem lesz.

Az árvák észrevették a következőket és nehogy úgy dobják ki őket, maguk köszönték meg az eddigi kegyelmet, nem gyanítva, hogy a végrendelet a mestergerendán van, abban pedig elég világosan a következő tétel:

„A két árvagyerek legyen örökösöm minden ingó és ingatlan jószágomban, a megosztzkodás nem lévén szükséges, mint-hogy úgy is tudom, hogy szeretik egymást és ha életemben nem, de holtom után a szent házasságban össze fognak kelni.“

„Kötelességül teszem azonban nevezett örököseimnek, hogy hugomat holtá napjáig a maguk házában és saját asztaluknál tisztességesen eltartsák.“

Ezt persze senki sem tudta a faluban, és ha a másikban tudták is, mit ér, ha a levél nincs meg.

VI.

— Kedves asszonynéném, — mondja a legény az asszonynak, — azt tartom, ked-

vére cselekszem, ha elmegyek a háztól. A vett jókért áldja meg az Isten, és csak addig kívánok maradni, míg alkalmas cselédet fogadhat.

— Nem tartóztatlak, — mondja az asszony — miattam már régebben is elmehettél volna.

— Magam is azt gondoltam, — kedves nénémasszony, — hát most már csak arra várok, míg ember lesz helyettem.

Ennyi volt a fiúnak bucsuja; de a lányé sem volt sokkal hosszabb:

— Egyuttal én is köszönöm a hozzávaló mindenkori szivességét asszonynénémnek; én sem akarom a jótéteményt érdemtellenül, s ha elereszt nénémasszony, én is elmegyek.

— Na, máshol is emberek laknak, édes lányom, — mondja a nő szivtelenül, — mitőlünk elég volt ennyi. most próbáljátok meg, hogy kezetek után milyen vastagon kerül a szalonna.

Ez volt az értekezés, megegyezvén abban, hogy cselédfogadásig a háznál maradnak még, mialatt a jegyző ur kinyilatkoztatta szándékát, és a kézfogót nagyhamar meg akarták tartani, mire az asszony szörnyű készülődést tett; süttöt-főzött, s minthogy még vajás tésztát is süttött, a „nemzetes asszonyságához“ illőleg, — a mestergerenda alól minden papirt összekotorászott; így lelte fel a végrendeletet, s oktalan észszel nem mutatván senkinek, maga pedig nem tudván olvasni, az egész ivet egy tepsibe tette, szépen megzsírozta, a kalácsokat ráhelyezte, sőt meg is süttötte.

Az árva fiú e napon a mezőn ebédezett a többi cseléddel, kiknek nem kellett ma láb alatt lenni, a Sári vitte utánuk az ebédet, meg azt, a mit sem ő, sem az asszony nem gondolt.

A mint a vajás tészta megsült, a jól megzsírozott papiros épen maradt, s az asszony éppen a cselédeknek tálalván, a zsíros papirba csavart egy-két füstölt husdarabot.

— Netek, — mondja az asszony, — egyétek meg, ne mondjátok, hogy nálam koplaltatok.

Ezzel elment Sári, alig várván, hogy a mezőn legyen, s a másiknak elpanaszkod-

hassék, nem is gondolva, hogy mit visz a kosárban.

— Itt az ebéd, — mondja a férfiaknak, kikkel leült ebédezeni, és sorba adogatta az ennivalót, utoljára hagyva a füstölt húst, mig végre arra került a sor.

— Még ilyen is van, — mondja a leány a zsiros papirost kigöngyölve, — azt mondá az asszony: ezt egyétek meg, ne mondjátok, hogy nálam koplaltatok.

Elfogyott a hus, csak a papir maradt, s az árva fiu beszéd közben emlegetvén az öreget, hogy ilyenkor már az ilyen papirosról is olvastatott vele, hálás megemlékezésül a zsiros papirosról kezdé leolvasni, a mi rá volt írva.

Nem messze kellett betüzni; az értelme hamar megvolt, s a fiu majdnem magánkülvül volt örömeiben, midőn a boldogsága előtte volt nem csak megírva, hanem zsirban is kisütve, mint a kirántott csibe.

— De már ez megérdemli a fáradságot, — mondja a fiu, s a szántóföldről a szomszédfaluba gyalogolt, az ottani előljáróknak fölmutatva a megsült végrendeletet.

— Biz ez, fiam, igaz levél! — biztatja a szomszédfalubeli jegyző, kinek neve szintén alá volt írva a kellő számú tanuk közé, s nagyobb igazság okáért a jegyző befogatott, és a tanukat kocsira rakva, átment a másik faluba, s ott tisztába hozták a dolgot.

A vajas tésztát hiába sütötték meg a jegyző ur számára; vége lett a kézfogónak; mert a dolgon kételkedni nem lehetett, már pedig örökség nélkül az asszony sem kellett.

* *

Minek folytassam tovább a dolgot? A mi ez után következik, ugy is tudják, — és én elvégezvén dolgomat, megelégszem azon eredetiséggel, hogy az irodalomban sok való és sok valótlán dolgot megírtak, de a sok között még egyszer sem fordult elő megsült végrendelet.

Vas Gereben.

A boróka-fa.

(Mese. — Vége.)

A madár pedig elrepült messzire s leült egy aranyműves házára és elkezdett énekelni:

Megölt engem a mostohám,
Megevett az édes apám,
Kis nővérem, szép Marlinka,
Csontjaimat összeszedte,
Selyemkendőbe kötötte,
Anyám sírjára letette.
Csivicsitt, csivicsin,
Szép madár vagyok én.

Az aranyműves műhelyében ült és éppen egy aranylánczon dolgozott, midőn meghallá a madarat, mely házának födelén ült és énekelt, és az oly kimondhatlan szép volt. Hirtelen felugrott és kisietett, s midőn a küszöbön átlépett, elveszíté egyik papucsát. Hanem azért csak nyakrafőre kiszaladt az utcára, egy papucsban és egy harisnyában, maga előtt a bőrkötényével, s az egyik kezében tartá az aranylánczot, a másikban pedig a harapófogót; és a nap oly ragyogón sütött az utcára.

A mint így kilépett, meglátta a madarat és mondá:

— Kis madár, minő szépen tudsz te énekelni! Énekeld el nekem még egyszer!

— Nem, — mondá a madár, — kétszer nem énekelek ingyért. Add nekem az aranylánczot, akkor még egyszer fogok énekelni.

— Ugy; legyen hát a tied az aranyláncz, — mondá az aranyműves, — de most énekeld el még egyszer dalodat.

Ekkor a madár leröppent, jobb karmába fogta az aranylánczot, leült az aranyműves elé és éneklé:

Megölt engem a mostohám,
Megevett az édes apám,
Kis nővérem, szép Marlinka,
Csontjaimat összeszedte,
Selyemkendőbe kötötte,
Anyám sírjára letette.
Csivicsitt, csivicsin,
Szép madár vagyok én!

Ezután a madár elrepült egy cipész házához, leült a tetőre és éneklé:

Megölt engem a mostohám, stb.

A mint a cipész ezt hallá, egy ingben kiszaladt az ajtó elé és fölnevezett a háztetőre; hanem szemei elé kellett tartania kezét, hogy a nap fénye el ne vakítsa.

— Kis madár, — mondá, — minő szépen tudsz te énekelni! — azután pedig bekiáltott az ajtón:

— Feleség, jer csak ki, itt van egy madár; nézd csak ezt a madarat, minő szépen tud énekelni!

Hanem még leányát is kihívta, meg valamennyi legényeit s inasait és a szolgálot is, s ők mind kiszaladtak az utcára, és látták a gyönyörű szép madarat, és ez valóban oly szép volt vörös és zöld tollzatával, s nyaka körül olyan vala, mintha esupa arany lett volna, és szemei úgy ragyogtak, mint a csillagok.

— Madárka, — mondá a czipész, — énekelj el még egyszer szép dalodat!

— Nem, — felelé a madár, — kétszer nem énekelek ingyért. Ajándékozz nekem valamit.

— Feleség, — mondá a czipész, — menj be a szobába, a szekrényben áll egy pár piros czipő, azt hozd ki nekem.

Az asszony bement és kihozta a czipőt.

— Itt van, kis madár, — mondá a czipész, — hanem most még egyszer énekelj el dalodat!

Ekkor a madár leröppent, bal karmába fogta a czipőt, ismét felszállt a háztetőre és éneklé:

Megölt engem a mostohám,
Megevett az édes apám, stb.

S midőn elvégezte, akkor elszállt, — egyik lábával tartá a czipőt a másikkal a lánczot, — s egy malom tetejére repült, és a malom mindig úgy tett: klipe-klape, klipe-klape, klipe-klape! a malomban pedig húsz molnárlegény ült, azok egy malomkövet faragtak s az úgy ment: tike-take, tike-take, tike-take! és a malom: klipe-klape, klipe-klape, klipe-klape!

Ekkor a madár egy hársfára ült, mely a malom előtt állt, s éneklé:

„Megölt engem a mostohám,

Akkor egy molnárlegény abbahagyta a kövágást,

„Megevett az édes apám,

akkor kettő felhagyott a vágással és fülelt,

„Kis nővérem, szép Marlinka,

akkor megint négy hagyott fel a munkával.

„Csontjaimat összeszedte,

„Selyemkendőbe kötötte.

most már csak nyolcz legény vágott,

„Boróka-fa

most már csak öt,

„alá tette —

most már csak egy.

„Csivicsitt csivicsín,
„Szép madár vagyok én!“

Ekkor az utolsó is letette a szekerczét, s még hallotta az utolsó verset.

— Szép vagy igazán, — szóla az egyik molnárlegény, — de még szebb a dalod; énekelj el nekem még egyszer, kérlek!

— Nem, — mondá a madár, — kétszer nem dalolok ingyért; add nekem azt a malomkövet, akkor énekelek.

— Igen, igen, neked adjuk, csak hogy mindnyájan meghallgathassuk gyönyörű nótádat!

A madár ekkor lejött, a húsz molnárlegény mind hozzáfogott, s kifurták a követ: „hu-uh-uhp, hu-uh-uhp, hu-uh-uhp!“ és a madár átdugta fejét a lyukon s nyakába vette a követ, mint egy gallért, aztán felszállt a fára s éneklé:

„Megölt engem a mostohám“ stb. —

S midőn bevégezte, akkor szétterjesztette szárnyait, — jobb lábával tartá a lánczot, bal lábával a piros czipőt, nyakában a malomkövet s messzire elszállt, atyja háza felé.

Odabenn a házban éppen az asztalnál ült az apa, az anya és Marlinka, s az apa mondá:

— Énnekem olyan jó kedvem van, oly jól érzem magam!

— Én nem, — mondá az anya, — épen úgy érzem magam, mintha valami nagy fergeteg közelednék!

Marlinka nem szólt semmit, hanem sírva fakadt. Ekkor leült a madár a háztetőre.

— Oh, mondá az apa, — épen úgy érzem magam, mintha valami kedves vendéget várnék!

— Én nem, szóla a nő, fogaim vaczognak, s mégis oly melegem van, mintha ereimben tűz folyna vér helyett.

Marlinka pedig egy sarokba ült és sírt, úgy hogy kis köténye egészen vizes lett könnyeitől.

A madár most a boróka-fára ült, szárnyaival csattogott, s elkezdé:

„Megölt engem a mostohám,

Erre az anya betartotta füleit, behunyta szemeit, s nem akart se hallani, se látni, de úgy zúgtak a fülei, mint a legerősebb vihar, s szemei előtt csak úgy cikáztak a vilámok.

„Megevett az édes apám

— Hallod anyjuk, — szolt az apa, — ott a boróka-fán ül egy szép madár s oly gyönyörűen énekel; a nap oly melegen süt, s itt is olyan jó illat van, mintha a szoba tele lenne narancsvirággal.

„Kis nővérem, szép Marlinka —

Ekkor Marlinka térdeire hajtá fejét s hangosan zokogott, az apa pedig mondá:

— Én kimegyek, közelről akarom a madarat látni!

— Oh ne menj, — mondá a nő, — úgy van éppen, mintha az egész ház lángban állna!

De a férj kiment s nézte a madarat:

„Csontjaimat összeszedte,
Selyemkendőbe kötötte,
Anyám sírjára letette;
Csivicsitt, csivicsín,
Szép madár vagyok én!”

A madár ezzel leejté az aranylánczot, mely az apának éppen nyakába esett, s igen jól illett neki, s bement a házba, mondván:

-- Lám, lám, milyen szép madár az, nekem egy aranylánczot adott; nézd csak, milyen jól illik a nyakamba.

Az asszony pedig annyira megijedt, hogy a kontya is leesett a fejéről. És a madár ismét éneklé:

„Megölt engem a mostohám,

— Oh bár csak 100 ölnyire lennék a föld alatt, csakhogy téged ne hallanálak!

„Megevett az édes apám,

a nő ájultan összerogyott.

„Kis nővérem, szép Marlinka —

— Oh, — mondá Marlinka, — én is kimegyek, tán nekem is ad valamit az a szép madár. — S ezzel kiment.

„Csontjaimat összeszedte,
Selyemkendőbe kötötte

Ezzel ledobta neki a piros czipőt.

„Anyám sírjára letette;
Csivicsitt, csivicsín,
Szép madár vagyok én!”

S ekkor Marlinka szive annyira megkönnyebbült, felhuzta a piros czipőt, s ugrálva, tánczolva ment vissza a házba.

— Nézd, anyám, — mondá, — olyan szomorú voltam, midőn kimentem, s most oly könnyű a szívem; gyönyörű madár az, milyen szép piros czipőt adott nekem.

— Istenem! — kiáltá a nő felugorva, — nekem éppen úgy van, mintha a világ vége közelednék; én is kimegyek, tán az én szívem is megkönnyebbül!

De a mint az ajtón kilépett — zsupp! a nyakába vágta a madár a malomkövet, úgy hogy egészen összezúzva-törve elterült a talajon, és a malomkö úgy elkezdett forogni, hogy egészen összedarálta őt.

Az apa és Marlinka ezt látva, kisiettek, és azon a helyen, hol a gonosz mostoha állt, fekete füst kóválygott, s egyszerre lángok lobbantak fel magasra, — aztán szél támadt s elfujta a füstöt és lángot, és akkor annak helyén a kis fiut látták állni, ki nővére és atyja kezét megfogta, s mind a hárman úgy örültek, összevissza csókolták, ölelték egymást, s bementek a házba, leültek a terített asztalhoz, s ettek-ittak együtt, a míg jól nem laktak.

Milyen az ifjuság?

Elmulik a tavasz
S a szép nyár elrepül;
Eltűnik a hajnal
S a napfény lemerül . . .
Ilyen az ifjuság!

Felhő homályába
Vesz el az ég kékje;
Fut a hold s a csillag,
Ha az éj széttépve . . .
Ilyen az ifjuság!

Elszáll fecske, gólya
Ősznek beálltával
S elvesz a báj-virány
Minden pompájával . . .
Ilyen az ifjuság!

Elhervad a rózsza,
Lehull a zöld level;
Télen kipusztul a
Mező- s erdőkebel . . .
Ilyen az ifjuság!

Folyam kebelében
Hal el a kis patak;
Amaz pedig aztán
A tengerbe szalad . . .
Ilyen az ifjuság!

Lehullnak a főlhök
Eső alakjában;
Eltűnik a harmat
A nap sugarában . . .
Ilyen az ifjuság!

Szétfoszlik a pára,
Köd, buborék gyorsan;
Elrohan a szélvész,
Nem is tudjuk: hol van? . . .
Ilyen az ifjuság!

Fordítsd tehát jóra
Szép idődet minden
Perczben, szorgalmatos
Méheként, ha ilyen
Muló az ifjuság!

Városey Mihály.

Az adelszbergi barlang.

(Képpel.)

Ha Budapestről vasuton Triesztbe rándulunk, megismerkedhetünk az ugynevezett stájer Svájczezal, — mert utunk Stájerország egy részén át vezet, — és a Karsztvidékkel. A mennyire szép az első, az utóbbi annyira szomorú, és mégis sajátságosan érdekes.

Laibach és Trieszt, — ha kedves olvasóink egy pillantást vetnek az osztrák birodalom térképére, azonnal megleglik e két várost s helyes fogalmuk leendő fekvésükről — a szép hegyvidék és a szomorú köztenger közt mintegy válaszfalat képez Adelszberg, melynek szomszédságában van a tulajdonképeni Karszt. Az olaszok „Carso“-nak, a rómaiak „Carusa“-nak nevezték.

Ezt igazán Istentől, embertől elhagyott

tájnak lehet nevezni. Tizenkét mértföldnyi utban alig egy-egy sorvadó fa zöldel a sziklaüstök valamelyik sarkán. — Ázsia homok-sivatagjainak mása ez, csak hogy itt a fővénny-tenger helyét szikla-oczeán foglalja el.

Sziklaszemfödővel takarta be itt a természet az egész láthatárt; a változatosság csak a kő színében vehető észre, — ez is csupán szürke és fekete közt változik.

Hagyjuk most a szomorú képet s menjünk a föld gyomrába, hol ugyan szintén csak követ találunk, de ezer meg ezer színváltozatban.

Mintha a külsőt befelé fordította volna itt a természet, oly roppant nagy a különbség a Karszt szurtos, mogorva sziklái s az adelszbergi barlang gyémántszerű ragyogásban pompázó ternei között.

Adelszberg nem nagy mezőváros, alig egy negyedórányira a vasuttól. A helységtől a Poik-völgyet szegélyező meredek és kopár hegyoldalon csaknem Graszotok faluig megy a vándor, midőn rézsút fekvő hegyomladékok közepett feketén tátongó nyílás előtt találja magát, melybe a barlangban újra előtörő Poik patak rohan.

Az e nyílástól 10 ölnyire fekvő igénytelen bejárás nem sejteti ama nagyszerű látványt, melynek, a mint rajta belépett, tanuja leszen a látogató.

A barlang főiránya délnyugotról északkelet felé nyulik, azon szép pontig, melynek „sír“ a neve.

Innét kezdve két ágra oszlik. A nagyobb előbb keletnek indulva, később északnak fordul, s a barlang legtávolabbi pontján a Loiblhegy alján egy szűkebb mellékbarlangba nyílik, mely ismét egy másik, északnak vonuló folyosóval kör-alakban egyesül.

A bejáratról vagy tiz ölnyire egy nyíláson legutolsó sugarát küldi a napvilág a föld alá, melynek segélyével a Poik patakot látja az ember, a mint a bejáraton alul a barlangba zuhan. Hullámainak morgását azonban még soká hallja a földalatti vándor.

A barlang utjai a lehető legjobb karban tartatnak, a fővonalon még csak nedves sem lesz az ember talpa. Az utak egyenesek, jók és fővénnyel behintvék. Elég szélesek, hogy két, három, néhol négy, sőt öt ember is mehessen egymás mellett.

Nem messzire a bejárattól nagyszerű boltozott teremben vagyunk, melyben természetes híd vezet a Poikon át. Kissé fölebb a természet-alkotta erkélyről az egész terem látszik. A szemlélő egy 15 öl magas üregben találja magát; a falak szürke sziklából állanak; lábai alatt a Poik foly, hogy több órai földalatti útja után Adelsberg-től egy egész posta-állomásra Unz név alatt ismét napvilágra jöjjön. Ez első termet „nagy templomnak“ hívják az adelsbergiek.

Innen részint jó lépcsőkön, részint egy mesterséges folyosón, az ugynevezett Ferdinánd-barlangba jutunk. Ezután már egyik szép látvány követi a másikat.

Az emberek képzelete mindennek tudott nevet adni. A „mészárszék“-ben tömördek, egymás fölé rakott szalonna-oldalokat vélünk látni; mindjárt közelében mintha ezer meg ezer szalámi lógna a tetőzetről.

Nagyszerű látvány a „gyémántbarlang“, mely valóban olyan, mintha a legnagyobb teremnél sokkal nagyobb üreg minden pontja csillogó, villogó, minden szín tűzével játszó gyémántokkal volna kirakva.

Itt-ott egy Mária-szobor tűnik szemünkbe, a legszebb átlátszó csepegő-köböl. Nem igen hasonlít ugyan Máriához, de a nép annak nézte s el is nevezte Mária-szobornak.

Van e barlangban egy 30 négyszögölnyi tér, melyben a legfinomabb szálakban csepegő víz jó világítás mellett az északi fényhez hasonló tüneményt mutat. Legszebb és legnagyobb mégis a „tánczterem“.

Ez 40 öl magas, 60 öl hosszú és 15 öl széles üreg egyenes, vizirányos talajjal. Levegője jó és tiszta, s mindjárt mellette a legjobb kristálytiszta ivóvizet lehet találni.

Minden évben, pünkösd másnapján, barlangünnepélyt tart itt a vidék, s e napon 700—800, ember gyűl itt össze, zenét is hoznak magukkal és vígan mulatnak, tánczolnak, ámbar nem mondhatni: „kivilágos kivirradtig!“ mert ott nem virradt még ugyan soha.

A „tánczterem“-ből a „mellék-ág“-ba jut a vándor; csak itt veszi észre, hogy minden, a mit eddig látott, fényben és nagyszerűségben emehhez alig hasonlítható.

A szürkés-beres, a fehér, rózsaszín és barna cseppkövek minden néven nevezendő

alakzatai meglepik az embert. Egyik hely, melynek „sír“ a neve, leírhatlan pompában ragyog. Egy másik üreg boltozatáról hófehér leplek függenek alá; olyan ez, mintha egy gondos mosónő tiszta fehérneműket terített volna ki. Ez is mind cseppkö, de olyan hófehér, olyan tiszta, olyan átlátszó, minő csak a legszebb, legfinomabb fehér kelme lehet.

Itt is, mint a mi aggteleki barlangunkban, van egy ugynevezett „függöny“. Ez egy négy vonalnyi vastag lógvány, 9 lábnyi magas s egész 3 lábnyira áll el a sziklafaltól tökéletes függönyalakban. Maga a függöny hófehér és átlátszó, szegélyzete barnavörös, még himzést is láthatni kerületén. A legügyesebb kárpitos sem tudná a ránczokat szabályosabban és idomosabban rendezni, mint e köfüggőnynél a természet tevő.

Az adelsbergi barlang valóban a természet remekműve, de a mi aggteleki barlangunk nemkevésbé az, sőt sokkal szebb, nagyobb és nagyszerűbb, mert az adelsbergi barlang rendezetlen állapotban semmi tekintetben nem mérközhetik Aggtelekkel, mely nálunk csupán a jó Istenre és a látogatók jó vagy — rossz akaratára van bízva.

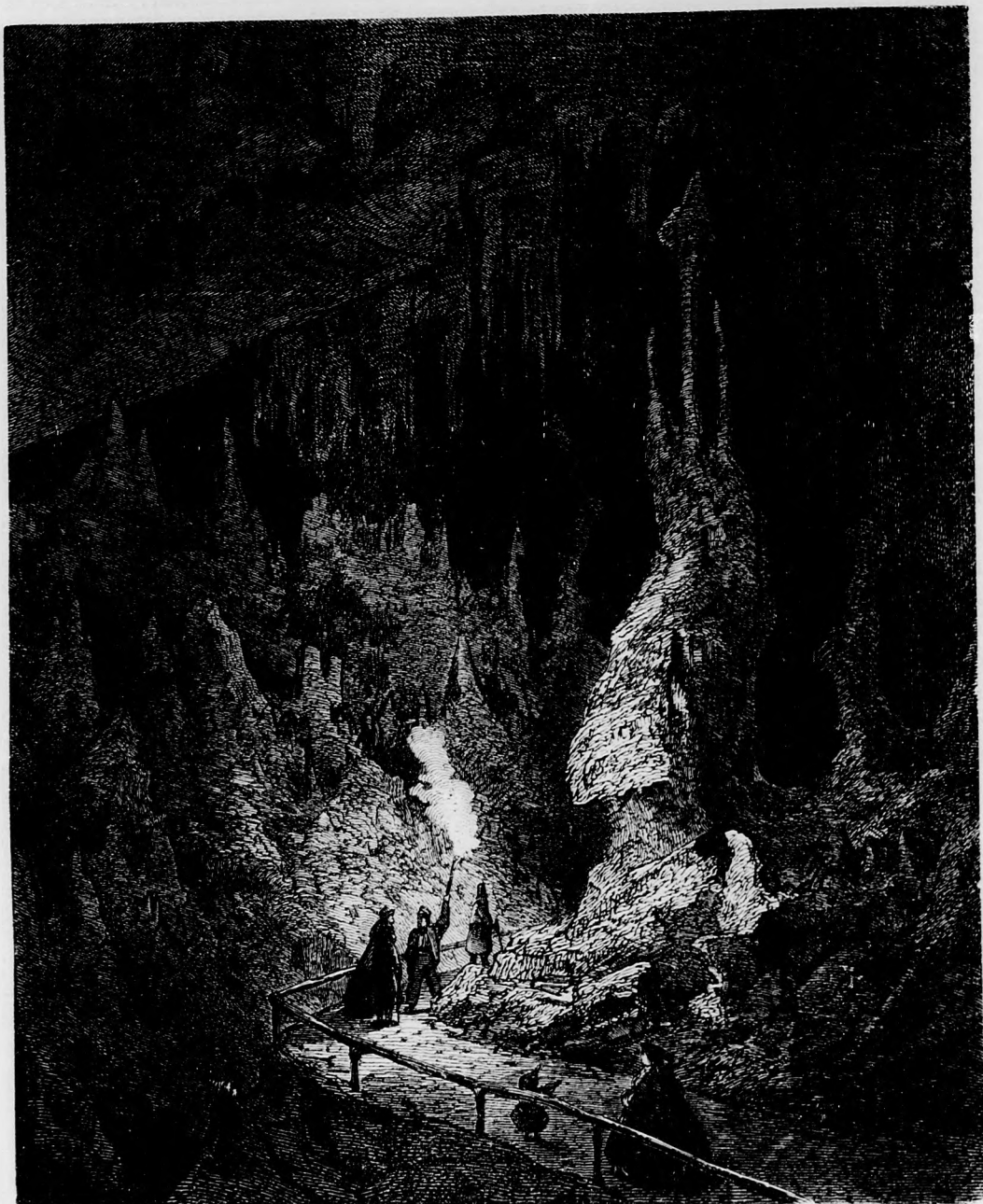
Adelsbergben soha sem szabad szurokfáklyával a barlangba lépni, nehogy a fehér és rózsaszín cseppkönek zománca veszítsen fényben, ragyogásban és tisztaságban. Aggteleken csak úgy fuldoklik a látogató a szurokfüsttől, pedig csak úgy láthat valamit, ha minél több fáklyát visz magával.

De hát miképen látnak az adelsbergi barlangban, — tán zsákban viszik be oda a napfényt, mint a tiripócsiak ablaktalan templomjokba? . . . Azt ugyan nem teszik, de azért nagyon jól és tisztán látnak, mert hát egy 2 fontos szurokfáklya helyett négy font fagygyú-gyertyát gyujtanak meg, s ez tisztább és több világot ad, mint a másik. Sőt a legszebb, legfinomabb részeket még fagygyúval sem világítják, hogy a füst meg ne fogja, hanem milligyertyára sem sajnálnak költekezni.

Aztán büntetés alatt tiltva van csak egy kisujnyi könek is letörése; Aggteleken minden ember annyit czipel magával, a mennyit elbir. Az adelsbergi barlangban egyengetett széles utakon, kölépcsözeten és jó hidakon járhat az ember; Aggteleken

bokáig érő sár fűszerezi a kóválygó szurok-füstöt; lépcsők helyett csuszamodások vannak, jó nyirkos talajjal, s a hidakat egy-egy korhadt gerendázat pótolja.

gon, de egész Európában ez lenne a legszebb földalatti hely, melynek minden világrészből jönnének csodájára.

Adelsbergi barlang.

Ily kezelés mellett természetesen kevés látogatója van az aggteleki barlangnak, holott, ha annyi gondot fordítanak rá, mint az adelsbergire, nem Magyarorszá-

Görgényi medvevadászok.

(Képpel.)

Görgény az erdélyi fejedelmek kora óta mindig érdekes hely volt. Akkor fejedelmi

Görgényi medvevadászok.

vár, ma már a várból nincsen csak egy pár omlófélben levő faldarab. Hanem azért Görgény ma is érdekes hely. A költőnek érdekes szép fekvéséért, a régésznek érdekes régiségeiért, az új-kor emberének érdekes papir-, üveg- és porcelán-gyáraiért.

Hanem legérdekesebb Görgény mindekelőtt az erdélyi vadászoknak nagyszerű medvevadásataiért. Október második hetében kezdenek gyűlni a vendégek, és nemcsak a közelebbi vidékekről, hanem Erdély, sőt Magyarország legtávolabbi részeiből is, de gyakran még külföldiek is vesznek részt az itteni vadászatokban.

Ködös őszi reggel van. A vadász-társaság már jó reggel kiindult, jó meleg, s mégis a lehetőségig könnyű öltözetben, kétszövű fegyverekkel. A fiatalok gyalog, az öregebbek mokány kis hegyi lovakon, fanyergen, mi ugyan nem a legkényelmesebb lovaglás, sőt tán fárasztóbb a gyaloglásnál, de az öreg urak azt tartják, hogy könnyebb a más lábán haladni.

A menetet néhány oláh vadász, vagy a mint rendszeren hívják: oláh puskás nyitja meg, ők levén a vezetők. Komolyan és szótlanul haladnak az urak előtt, rendszeren nagy kerek kalappal fejükön, vállaikról lelógó fekete szokmánynyal. Vállukon rendszeren egyszövű puska van, nem egyszer megdrótozott agygyal. Szóval egész fegyverzetük olyan, hogy más ember talán verébet sem merne löni vele, mert azt hinné, hogy szerte fog menni az egész, mint egy nádszál. S mégis e készületlen vadászoktól több oka van a medvének félni, mint a hátultöltő puskákkal ellátott uri vadászoktól; nem mintha ezek nem tudnának löni, vagy mintha nem volna helyt szívők; de hiába, ők nem az erdön nőttek fel, s nem szedtek gyermekkorukban egy bokorról mábnát a medvével, mint az erdélyi és felső-magyarországi havasok lakóinál gyakran megtörténik. Ők már annyiszor láttak medvét életökben, miszerint eszökbé sem jut, hogy ez veszedelmes állat.

Itt a vadászaton nincs rangkülönbség, miután a medvevadászatokhoz legjobban értenek az öregebb oláh vadászok, azért mindig is ők szokták azokat rendezni. Ők rendelik meg, hogy hová álljon ez a gróf, hogy hol maradjon ama báró, ők rendelnek

állást egy kedélyes német herczegnek is, és mindezen előkelő uraságoknak semmi kifogásuk sincs ez ellen, mert jól tudják, hogy azok a valódi műértők, s azért bátran bízhatják rájuk a vezetést, s követik őket, mint ebben a dologban illettekesebbeket.

A köd sehogy sem akar eloszlni. Egy-egy hegyorom emelkedik csak ki belőle, mint egy fenyegetőleg égnek meredő kéz; majd újra belemerül a ködbe. Ezalatt vadászaink csak haladnak szótlanul; mert az út fárasztó, meredek, s aztán még mindenik azt forgatja eszében: vajjon fogok-e én ma medvét löni.

Mikor aztán a hegygerincekre érkeztek, s kirendelt helyeikre állottak, akkor a hajtók, a kik csak az adott jelre vártak, elkezdnek a hegy tövéből pokoli lármát ütve fölfelé kapaszkodni a bokrok között. Ugyannyira, hogy a különben rest medve gyors futásnak eredve üget fel a hegyre, a hol a lármás, de árthatlan hajtók helyett a hallgató, de veszedelmes vadász várja.

A hegy tetején egyik állásban egy fiatal úr, a mint elkezdődött a hajtás, legott felhuzta puskáját, s lövésre készen állva várta a medvét. Ennek az volt az eredménye, hogy keze elfáradt s reszketett, mikor a medve megjelent, a golyó a levegőbe ment. A medve innen egyenesen az öreg Nyikuluj felé tartott. Az öreg egész addig a pillanatig csendesen ült és reggelizett hagymát és szalonnát. Az ő puskája is fel volt húzva, de a fához támasztva.

Mikor már nagyon közel volt a hajtás, ő is kezébe vette mangalétáját, s mikor a medvét meglátta, keresztet vetett magára, bevárta öt lépésre és meglötte. A keresztet azonban nem félelemből vetette ám; hiszen ha nyulat lött volna, akkor is csak úgy teszi, mert a nélkül „nem lehet találni“. Még egy pár lövés hangzott, azután csendes lett minden.

Rövid szünet után kürtök szolították egybe az egész társaságot; ennek a hajtásnak vége volt. Izmos oláhfiúczkók hurezolták a két elejtett medvét a tisztásra. Lassan összegyűltek mind. Egy fiatal ur is jött diadalsugárzó arcczal, a ki ma lött legelőszőr medvét; s a szokásos felavató három ütést a puskavesszővel ezen is az öreg

Nyikuluj hegedülte végig. Kapott aztán érette áldomásul 20 forintot.

De büszke ember is ám az öreg Nyikuluj, ő nemcsak hogy a nagy urakkal társalog, de rendelkezik is velök, s a mi több, még meg is csapja őket.

Nyikuluj a 20 forintot tüszőjébe dugva, elégiült büszkeséggel mondja:

— Bizony vén legény vagyok én már, lám, ma már a tizenötödik grófnak adtam ki a hármát!

Az Isten megkönyörült.

— Elbeszélés. —

— Schubert. —

Bizonyos szabó vándorévei lefolyta után egy nagy városban megnősült, s több lekiüzdött akadályok után végre mesterré lön.

De ki ismerte ott az új és idegen mestert?

Senki sem dolgoztatott nála, és ama kis pénzösszeg, melyet mestersége elkezdésére gyűjtögetett, hamar elfogyott, és a szegény embernek most se munkája, se pénze nem volt.

Ha az ember egyedül él a nagyvilágban, az éhség akkor is fáj ugyan, de csak mint testi fájdalom; de ha otthon felesége és gyermekei vannak, úgy az éhség éppen úgy kínozza a lelket, mint a testet.

Ilyen állapotban volt a szegény fiatal ember.

A jó feleség a sok nélkülözés és a nyomor miatt már betegen feküdt, a leányka pedig, ki tegnapelőtt kapta a legutolsó falat kenyeret, mert szülői inkább elvonták szájuktól, most az ajtó küszöbén ült és zokogott.

Az atya, ki már alig birta fenntartani egészségét, búsan nézett ki az ablakon, de kívül sötét éj honolt, az eső szakadt, és a vihar zúgott.

Kétségbeesve mindig csak e szavakat ismétlé:

— Semmi segély! de semmi segély!

Most még egyszer Istenhez fordítá panasztát:

— Oh én Istenem, könyörülj meg rajtam, — esdé, és összekulcsolá kezeit.

„De miként lehetséges ma“ — és szive

a legnyomasztóbb inséggel telve fölsohajtott. — Miként lehetséges az, uram, hogy még ma e vihar és zápor közepett kenyeret kapjunk?

Ekkor a lépcsőzeten zaj keletkezik.

Most valaki az ajtón kopogva belépett.

Ez ember az átelleni fogadó szolgája volt.

— Egy idegen ember, — mondá a szabóhoz, — olyan szabót kíván, a ki reggelig egy öltözéket elkészítene.

Azután kijelenté, hogy a zivataros éj miatt nem akart az ismerős szabóhoz menni, ki igen messze lakik, azért jött hát hozzája.

A mint szegényes ruhájában az idegen ur elé lépett, ez kétkedő pillantást vetett rá, és kissé félt a munkát rá bízni.

— Hozzá mer-e fogni, — kérdé az ur, — jól fontolja meg, mért a posztó drága, és a ruha kell.

A szegény szabó, ki jó mester volt, szépen megkérte az idegent, hogy ajándékozza meg bizalmával, és ő reméli, hogy munkája elismerést fog aratni.

Hosszas tétova után az idegen végre mégis átadá a drága posztót e szavakkal:

— Ám vigye el a munkát, de jól fontolja meg, hogy az reggelre szükséges.

A szabó újra fölkeré az urat, hogy csak legyen nyugodt.

Midőn haza jött, legott munkájához kezdett.

Neje és gyermekei ágya elé ült és szorgalmasan dolgozott.

Ha karjai zsibbadni kezdenek, vagy álom akarát elfogni, úgy csak a kedves alvókra tekinté, és új erő lelkesíté munkájában.

Midőn a hajnal megérkezék, a ruha teljesen elkészült.

Ekkor az idegenhez vivé, ki a szabó pontosságán és a munka jóságán annyira megörült, hogy sokkal dúsabban megfizeté fáradságát, mint azt a szegény mester vélte.

A szabó arcán most örömkönyök gyöngyöztek alá, és midőn az idegen úr a sápadt arcra tekinté, résztvevőleg kérdezősködött sorsa felől.

Most meggyőződék nyomoráról és megígérte, hogy mindenféle munkát fog keresni számára.

A szabó örömtelt lélekkel sieté haza és e szavakkal roskadt össze a betegek ágya előtt:

— Kedveseim, az Isten megkönyörült!!
Később a házmester jószívű neje elesé-
get hozott az éhező család számára, és ők
új erővel dicsérték az Istent.

Az idegen ur szavával sok munkát szerze
a szegény nyomorgónak, ki már egy év
mulva kitartó munkásságával jólétre ver-
gődött.

És ha néha azon éjjelre gondolt, így szó-
lott családjához:

— Látjátok, az Isten megkönyörült
rajtunk!

Körösy K. László.

Harcz egy óriás-kigyóval.

(Képpel.)

Az óriás-kigyók jelentékeny nagysá-
guak, és a sokféle csodatörténetek miatt,
melyeket róluk mesélnek, régóta általános
figyelmet ébresztettek. Ezen roppant álla-
tok némelyike 20—24 láb hosszú és ember-
vastagságu. Két osztályt képeznek; ezek: az
ó- és új-világ óriás-kigyói, a boa és python.
Az első Dél-Amerikát lakják; alul a hasu-
kon és farkukon csak egy sor pikkely van,
és farkukkal faágra csavarodnak és úgy ro-
hannak zsákmányukra előtestükkal (nézd a
képet). A boának nincsenek méregfogai, —
hanem ennek daczára igen veszélyes ka-
landokat állnak ki velök néha az utazók és
bennszülöttek is. A python-kigyónak szintén
nincsenek méregfogai; ez leginkább Dél-
Ázsiában, főleg Kelet-Indiában és több dél-
tengeri szigeten tenyész.

Egy amerikai, Bikmore Albert, a ter-
mészettan tanára Hamiltonban, New-York
államban, ki 1865—66-ban a kelet-indiai
szigeteket beutazta, Celebos félszigeten egy
tizenöt láb hosszú python-kigyót látott, me-
lyet két nappal előbb a bennszülöttek agyon-
ütöttek. Eorni, egy bennszülött, észrevette,
hogy kutyája hiányzik; keresésére indult,
s egy patak mellett találta a roppant hullót,
a mint éppen kutyáját elnyelni készült.
Visszasietett a faluba segélyért. Valamennyi
lakos résztvett a kigyó elleni hadjáratban,
melyet sikerült megölniök, mielőtt az el-
nyelt ebet kiadhatta és ellenségeit megtá-
madhatta volna, — mert a jóllakott kigyó,
miután egy darabban nyeli le zsákmányát,

nem képes magát védelmezni, ha megtá-
madtatik.

A bennszülöttek elbeszélték az ameri-
kai természetbuvárnak, hogy ezen kigyók
nagy állatokat is megtámadnak, ha az éhség
kínozza; néhány év előtt sikerült egy kigyó-
nak valamely falu közelében egy nyolcz éves
fiút megragadhatni, s miután csontjait egé-

szen összezúzta és éppen lenyelésével fog-
lalkozott, felfedeztetett, s tehetetlen lévén,
könnyen meg is öletett.

A természetbuvár mindezeknek hallá-
tára gondolá magában, hogy e szerint már
ő is sokszor lehetett nagy veszélynek
kitéve magányos kirándulásai alkalmával
a nádas, mocsáros partokon. De az nem ju-
tott eszébe, hogy ő maga is, mielőtt a szi-
gettengert elhagyja, veszélyes harcza fog
keveredni egy ilyen szörnyeteggel, és pedig
olyan helyen, a hol egyiknek vagy másik-
nak halva kell maradnia.

Bikmore terve az volt, hogy Szinga-
poréból egyenest Khinába utazik; de miu-
tán egy francia hajót talált a kikötőben,
mely Szokingont, Kochinchina fővárosát

érintve, Hong-Kongba készült, tehát arra szállt, hogy a francia birtok egy részét is beutazza.

Éppen midőn a hajó készen volt az elindulásra, Bikmore tanár egy urral találkozott, ki nem rég tért vissza Borbodsából, hol a pompás imola-römököt fényképezte. A mint mondá, ő egy példányt hozott onnan, mely a tanárt érdekelni fogja, de úgy kell elfogadnia, hogy ne tudja, micsoda legyen az. Bikmore szívesen elfogadta ezen feltételt, de meglepetése nem volt csekély, midőn látta, hogy az ajándék nem más, mint egy roppant nagyságu python-kigyó. A bennszülöttek fogták Bankokban, miután valami szerencsétlen állatot lenyelt vala. De annak már jóideje volt, s úgy látszik, hogy már ismét új lakomára vágyik.

Az edények, melyekben Bikmore nagymennyiségű erős borszeszt hozott magával, már a hajóra voltak szállítva, s midőn este ő is a hajóra szállt, magával vitte a szörnyeteget, mely lábában volt, — azon szándokkal, hogy reggel a lábában vízbe fullasztja és aztán spirituszba teszi.

A hajóskapitány megmutatta Bikmore urnak helyét a hátsó kajütben, és a matrózok oda hordták podgyászát. És mindenekelőtt a láda jelent meg a kigyóval. Bikmore kiáltott, hogy a lábának a fedélzeten kell maradnia, s a kapitányhoz fordulva halkán tevé hozzá:

— Python-kigyó van benne.

Python-kigyó! Python-kigyó! — jajgatott a kapitány, mind a két kezét égnek emelve ijedtében.

A hajósok szintén meg voltak ijedve, s úgy kerülték a kigyó birtokosát, mintha a gonosszal szövetségben lett volna; de ő megnyugtatta őket, s a lábát egy nagyobb sajkába állította be, mely a fedélzeten oldalra volt fektetve, s megígérte, hogy másnap reggel megöli a veszélyes utitársat.

Másnap reggel korán indultak, és Bikmore elhatározta a kigyó halálát, a mint a hajó elhagyja a kikötőt. De a szél gyenge és változó volt, s így újra horgonyt kellett vetnie a hajónak. Bikmore azonban nem akarta tovább halasztani a veszélyes ajándék kivégzését. Kötélre kötötte a lábát s le akará eresztetni a tengerbe, hogy a kigyó a vízbe fuljon. De midőn felemelték, nagyon

könnyűnek érezték a lábát, s a mint a tengerbe ért, nyugodtan uszott a víz színén, s nem merült el; — a szörnyeteg e szerint kiszabadult belőle, — de hol van hát? . . .

A hajónak minden zege-zugát kikeresték, a nélkül, hogy megtalálták volna, s végre mindnyájan abban állapodtak meg, Bikmorét kivéve, hogy a kigyó már akkor nem volt a lábában, midőn ezt a hajóra hozták.

A láda, melyben a kigyót a hajóra hozták, két rőf hosszú, másfél rőf széles és egy rőf magas volt, tetejére nem igen erős, keskeny deszkák voltak szegezve. Hihetőleg a kigyó mozgása által kifeszítette a felső deszkákat, melyek, midőn ő kisiklott, ismét visszaestek előbbi helyökre. Bikmore meg volt győződve róla, hogy a kigyó a hajón van, s kötelemének tartotta azt felkeresni és megölni.

A fedélzeten négy ló, és a hajó közepén kisdud kazalba rakva széna volt számukra készítve. Hihető volt, hogy a kigyó ezen szénában keresett menedéket. A bárka hátsó részén háromszegletes rekeszték volt; midőn Bikmore annak tetejére mászott, látta, hogy azon deszka, mely a háromszeg hegyét képezé, le van szakítva és kissé mozog. Ovatosan felemelte azt, s nagy iszonyára megpillantá a nagy python-kigyót, mely lenn szorosán összetekergőzve nyugodott.

A tér olyan szűk volt, hogy a deszka a kigyó-tekeresen feküdt.

Bikmore könnyű öltözetben volt: bő zeke, reggeli czipő és széles karimájú kalap. Ez utóbbit azonnal félredobta, hogy ne legyen utjában a harcznál, s hosszú kés után kiáltott, mert jól tudta, hogy igyekeznie kell a kigyót kettévágni. Ha sikerül a kigyónak megragadhatni kezét, akkor egy pillanat alatt körültekeri és összezuzza őt.

A szakács éles, egy láb hosszú kést nyújtott a természettudósnak. Ez utóbbi lenyomta lábával a deszkát, bedugta a kést a hasadékra, s egész erejéből kezdett vágni, hogy a nagy hulló hátgerinczét eltörhesse, s így tehetetlenné tegye a felemelkedésre. Hanem a kigyó minden erőlködése daczára kiragadta a kést kezéből, s odább vonult a fedélzet alá, hol több hely volt.

Most ijedt meg csak igazán az egész

legénység. A kapitány revolverrel látta el magát, a matrózok összegyültek, nem tudván mit tegyenek, tanácsos-e itt maradni, vagy inkább az árbocok kötélzetébe mászszanak fel. Az első kormányos szintén revolvert ragadt s felmászott a felfordított sajkára. Csak a második kormányos nem vesztette el hidegvérűségét, s nagy késsel felfegyverkezve Bikmore segélyére sietett.

Az amerikai látta, hogy hasztalan lesz a kísérlet késsel vetni véget a szörnynek, e szerint megragadott egy rövid, keményfa czölöpöt, mely éppen keze ügyében volt, s azt kiáltá a kormányosnak, emelje föl a rekeszték tetejét, s ő majd a czölöppel agyonüti a kigyót.

Midőn a fődél fölemelkedett, Bikmore látta a kigyót, mintegy másfél lábnyi távolságban jobb lábától, összetekergözve feküdni. A mély seb következtében, melyet kapott, szörnyű fájdalmakat kellett szenvednie, de azért mégis magasra emelte fejét hatalmas tekerésének közepéből, feltátotta száját, míg szemei szikráztak.

Bikmore ereiben megfagyott a vér, midőn a kigyóval egy pillanatig farkasszemet nézett, s mind a kettőben azon ösztönszerű tudat támadt, hogy csak az egyiknek vagy a másiknak halála fejezheti be a harczt.

A kigyó ellenségének lábára vetette magát, hogy fogait csipőjébe nyomja, de mielőtt azt elérhette, olyan erős csapást kapott fejére, hogy inkább visszavonult s újra összetekergözött; ezáltal Bikmore időt nyert új csapásra készülhetni, — s így folytatta az ütéseket mintegy tizenöt perczig, mialatt a kigyó öt újra meg újra megtámadta.

De ezen megerőltetés kifárasztá, kimeríté őt, s borzadva vevé észre, hogy ily módon nem folytathatja a harczt, midőn szerencséjére az ács elhozta széles szekerezéjét s felnyújtotta neki, nyelével fölfelé, úgy hogy azt könnyen megragadhatta, midőn a kigyó új csapás által elkábitva visszavonult. Midőn ismét neki rohant, erős vágást mért rá, mely őt fejtől mintegy tizenöt hüvelyknyi távolságban találta.

E vágás egészen elváltá fejét a testtől, kivéve az alsó részen, hol mintegy másfél-hüvelyknyi darabon összefüggésben

maradt, s midőn összetekergözött, feje hátraesett és saját testébe furta fogait.

Még egy vágás, — s a fej tökéletesen elvált a testtől. Bikmore ezután kötelet ragadt, a kigyóra hurkolta, s a többiek segítségével a tengerbe dobta azt. A széles vérnyom a fődélzetten végig bizonyítékul szolgált, hogy most már minden veszély el van hárítva.

„És én — így fejezé be leírását Bikmore — megkönnyebbülten, mélyen fellélekzettem“, — s azt mindenki szívesen elhiszi.

Levelezés.

Zombor, január 12-én, 1874.

A múlt vasárnap tartotta a zombori „Kis Leánykör“ ez idei díszgyűlését, nagyszámu hallgató közönség jelenlétében. A pénz- és könyvtárnoki jelentésből kitűnt, hogy a „Leánykör“nek ezévi kiadása 201 frt és 3 kr., bevétele pedig 171 frt és 15 kr. volt; a könyvtára jelenleg 302 kötet ifjusági iratból áll.

A „Kis-Leánykör“ ezenkívül még egy 72 darabból álló tanszer-gyűjtemény birtokában van, mely gyűjtemény több értékes tárgyat foglal magában, ilyen: egy légszivattyu, 12 mellék-készülékkel; egy táviró-készülék, Morse szerint, egy Felk-féle Tellurium; a Schreiber-féle terményrajzi nagy ábrák stb.

Az egyes működő tagok előadásait — szám szerint 14, — kivétel nélkül nagy tetszéssel fogadták a jelenlevő szülők s gyermekbarátok. Szívvel ohajtjuk e derék leány-egyesület további fejlődését!

(Meg vagyunk győződve, hogy e „fejlődés“ a lelkes és buzgó tanító ur vezetése mellett nem fog elmaradni. Szerk.)

Aranyszavak.

A jó lelkiismeret jobb két tanúnál. Eloszlatja az búdat, mint a nap a jeget. Forrás az, ha ihatnál; támasz bukás-, ernyő a nap heve ellen, s párna halálad óráján.

Hippel.

Az igazi boldogság: a megelégedés!

S a megelégedés az, melynek mi sem kevés!

Goethe.

Csak a munka, csak az, ha valamit tevénk, boldogít; csak azon éldelet, melyet önmagunk szerzünk, mienk egészen.

B. Eötvös József.

Szép, ha nevünk megistenüi,
Szép, ha dicsértetünk;
De még szebb, ha sejtetlenül
Hasznos magot vetünk.

Kiss J.

A valódi öröm úgy járja be a világot, mint a valódi bölcsesség: kevéstől látva s a nyugalomtól kísérve.

Stollberg.

A nagyvilágból.

— **A világ körülutazása.** néhány napi megállás és késedelem ideszámításával, jelenleg 80 napot igényel. Párisból New-Yorkba (vasút és gőzhajó) 11 nap, New-Yorkból San-Franciskóba (vasút), 7 nap; innen Jokohamába (gőzhajó) 21 nap; Jokohamából Hongkongba (gőzhajó) 6 nap; innen Kalkuttába (gőzhajó) 12 nap; innen Bombayba (vaspálya) 3 nap; innen Kairóba (vasút és gőzhajó) 14 nap, és Kairóból vissza Párisba (vasút és gőzhajó) 6 nap. Az egész uton csak 140 angol mértföldet nem lehet gőzzel megtenni, Allahabad és Bombay között, — de már itt is készítik a vasutat.

— **A kutyák száma az észak-amerikai államokban és Angliában.** Észak-Amerikában 21 millió kutya van; ezeknek évenkénti tartása, egyre 8 dollárt számítva, 168.000.000 dollárt képvisel. — Angliában 1.118.293 kutya van. Az illető tulajdonosok: 279.573 font sterling (két millió 795.730 forint) kutya-adót fizetnek.

— **Különös fogadás.** Belgiumban öt fiatal ember fogadott, hogy hét nap és hét éjjel nem fognak aludni, azon feltétel alatt, hogy mindent elkövethetnek az álmoság elűzésére. Ily módon rendezték be idejüket: Az éjjelt tánczszal és kávézással töltötték el, nappal lovagoltak, vívtak vagy ezélbálottak, s minden órában ittak. Egy közülök csakugyan megnyerte a fogadást, hanem 25 fontot vesztett súlyából; kettő elaludt, miután 130 óráig ébren voltak; egyikök tüdőlobot kapott, s az ötödik elaludt lovaglás közben, leesett a lóról s kitorpte a karját.

K r ó n i k a.

— **Királyi vadászkastély.** Ung megyében, Turia-Remetéhez közel, az ottani nagy erdőség legszebb helyén vadászkastélyt építenek királyunknak. Ez erdő nagyon gazdag mindenféle vadakban; így az elmúlt években 49 vaddisznót ejtettek el benne. Az ide határos gr. Schönborn-féle uradalomban egy napon nyolcz medvét és öt szarvast lőttek, — annyi itt a vad.

— **József főherczeg és neje** gyakran maguk szoktak egyetmást bevásárolni. Így pár nap előtt

Klotild főherczegnő Aigner L. könyvkereskedésében s több ifjusági könyvet vett gyermekei számára. Sem a kereskedő, sem segédjei nem ismerték meg magas vendégöket, s csak midőn a főherczegnő maga akarta elvinni a könyvesomagot és a segédek udvariasan kérdezték, hová küldjék azt, — tudták meg, kicsoda volt a bevásárló hölgy.

— **Szemző János** országgyűlési képviselőt pár nap előtt este szerencsétlenség érte. Ugyanis a Zombortól nem messze fekvő birtokára akarván menni, kocsisa a sötétben egy szemközt jövő kocsinak kitérni igyekezett, hanem vigyázatlanságból az ut melletti árokba hajtott. Szemző ur kiugrott a kocsiból, de oly szerencsétlenül, hogy ballábát eltörte, — míg kis leányának, ki a kocsi-ban maradt, semmi baja sem történt.

— **A magyar gazdasszonyok egylete** kiállítást rendezett, mely, tekintve a kiállított szebbnél szebb tárgyak változatos sokaságát, valóban fényesnek mondható. Ott látható a hős Damjanich tábornok kardja és érdemrendje; Xántus kelet-ázsiai és chinai gyűjteménye; Áldásy Ignác első magyar papirkárpitgyárának mutatványai; Szász Zsigmond szekrénye, mahagonitából, mely 1500 fruba került; Návay Constantia, egy 82 éves kedves nő virághimzése, mely 16 éves szemeknek is dicéretére válnék; egy hajkoszoru, melyet az unoka a nagymama fehér hajából készített, stb. stb. És ott látjuk a gazdasszony-egylet árvaintézetének növendékeit, a kiállítási tárgyak rendezgetése, rakosgatása körül segítve a hölgyeknek; ott látjuk őket egyszerű ruhájokban, fehér melleskötnnyel, vállakra hulló hajjal és rózsás, mosolygó arczsal. Oh hölgyeim, — jegyzi meg a H—a tudósítója, — e leánykák s e mosoly oly kiállítási tárgy, melylyel önmaguknak állítanak emlékszobrot. Mosolyt egy árva ajkán, kinek nincs senkije! — — De igaztalan vagyok, hát nem gyermeke-e mindenik e hölgyeknek, kik nem szülték őket és mégis közékből nyert a világ új, szerencsés, képzett, művelt lényeket. Nem árva többé a gyermek, ki mosolyogni tud, s kinek van, kire mosolyogjon.

— **Egy temesvári asztaloslegény** sok év előtt hagyta el szülőit (kik azóta meg is haltak), s nem adott semmi életjelt. Csak mostanában írt Temesvárra egy levelet, hogy Sudanban települt meg, ott egy szerencsén herczegnőt vett feleségül s ennek elhunyt szülőtől annyi aranyport örökölt, hogy azzal Európában is gazdag ember lesz, minélfogva jön is Temesvárra lakni nőstül együtt.

Adomák.

— **Egyikök sem tudja.** VI. Frigyes dán király Jütlandban utaztában belépett egy falusi iskolába. A gyermekek virgonczaknak mutatták magukat, s a király kérdé:

— Nos, gyermekek, Dániának kik a legnagyobb királyai?

A műzsafiaik egy lélekzetre kiálták: „Nagy Kanut, Valdemar, IV. Keresztély!” Hanem egy fiu, kinek a tanító valamit fülébe sugott, felnyújtá kezét.

— Tudsz még egyet? — kérdezé VI. Frigyes király.

— Igen: VI. Frigyes.

— Hát mi nagyot tett e király?

A gyermek megzavarodva hallgatott, s végre nagyszégyenkedve hebegé:

— Azt nem tudom . . .

— No vigasztald magadat, fiam, — mondá a király mosolyogva, — azt én sem tudom!

— A fősvény ebédje. Vendéget hívott a fősvény ebédre, de biz az éhesen kelt fel azasztaltól.

— Hát mikor lesz ismét szerencsém? — kérde a fősvény.

— Akár most mindjárt, — válaszolt az éhes vendég.

— Honnan ismerik egymást. Bemegy a cigány a földesurhoz, kinek akkor érkezett vendégét is nagy tisztelettel üdvözi.

— Honnan ismersz te engem, cigány? — kérde az idegen ur.

— Hát csak innen, ázs ajtó sarkából!

— A szemüveg. Két cigányasszony soha sem látott még szemüveget. Egyszer csakugyan megláttak olyant.

— Nem tudnád megmondani, — szólott egyik a másikhoz, — amott azs azs ur minék hordja azs orrán azst a gembelyü két ablakocskát?

— Nem tudom, — válaszolt a kérdett, — de bizonyosan azsirt, mert nagyot hall.

Talányok.

1) — Hubay Miklóstól. —

6. 7. 9. 10. Jónak mindig ellentéte,
Nem dics kedhetink véle.

2. 3. 4. Az emberi test főrésze,
Nélküle nem is élhetne.

2. 3. 4. 5. 6. A vadkannak a fegyvere,
Ezzel tör rá az emberre.

2. 3. 5. 6. Adj vonást az ötösnek,
S nevét leled egy ebnek.

8. 11. 12. Maggal így tesz az egér,
A mikor csak hozzá fér.

1. 2. 3. 4. 5. 6. Bár sok csatában harezola.
Most is él, meg nem hala.

1—12. Egy nemzet hazája ez,
Mely soha nem csüggedez.

2) — Kinizsy Zsuzsától. —

kkk t t t ne ne
A t t t t ne ne ne r s
t t t t ne ne
t t

3) — Szabó Matildtól. —

6. 2. 1. 7. A földet mivelik vele.
1. 2. 3. A templomban van főhelye.
1. 5. 3. 2. Ez csak férfiaknak való.
1. 2. 4. 5. 3. 7. Nem más, mint egy szép magyar ló.
2. 1. 2. Tiszteljed és szeresd mindig.
5. 6. 4. 7. Lábunk szára ott kezdődik.
5. 4. 6. 7. A kereskedő eladja,
1. 2. 3. 5. 4. És ebből van az csinálva.
6. 7. 4. Ezzel szoktak dolgozni az emberek.
6. 2. 4. 5. 6. 7. Néha vele játszanak a gyermekek.
5. 1. 7. Anyámnak az apját úgy hívja az apám.
- 1—7. Bizony nem szereti se szemem, se a szám

4) Váradi Lajostól.

K ^{1 1} _{1 1} ss g

5) Garda Dezsőtől.

S g g a

6) — K-y Vilmától. —

1. 2. 3. 4. Ez már többé nem kap lángot.
5. 6. 7. 2. Füstölögni gyakran látod
7. 2. 5. A nevedet tőle nyerted.
10. 9. 10. Fölhasítja ez a földet.
7. 6. 5. 6. A mit ily néven nevezesz,
7. 6. 5. Bizony gyakorta bántja ez.
1. 8. A nyár, ha eső nem ered.
3. 4. 9. 6. Talán éppen a te neved.
9. 4. 7. 2. Régente ittak belőle.
9. 8. Az ily fal erős, nem dől le.
5. 4. 3. 6. Így szólítanak sok kis ebet.
9. 10. 1. Lovakra hoz veszedelmet.
- 1—10. Mesebeli leány, kormos, borzas; szép ez?
Hanem utóvégre mégis királyné lesz.

Megfejtési határidő: febr. hó 20-dika.

TARTALOM.

A megsült végrendelet. (Beszély. — Vége.) — A borókafa. (Mese. — Vége.) — Milyen az ifjuság? — Az adelszbergi barlang. (Képpel) — Görgényi medvevadászok. (Képpel.) — Az Isten megkényorúlt. (Elbeszélés.) — Harez egy óriás-kigyóval. (Képpel.) — Levezés. — Aranyszavak. — A nagyvilágból. — Krónika. — Adomák. — Talányok.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.